

Abstrakt

Tato práce se snaží zprostředkovat široké veřejnosti poznatky z různých oborů (viktimologie, právo, psychologie, kriminologie) a vytvořit základní přehled situací a na ně navazujících reakcí, které se nezřídka objevují u obětí trestných činů. Výrazněji akcentovány jsou především psychologické aspekty viktimizace, které poskytují vysvětlení pocitů, jež oběti zažívají a jejich následného chování. První část textu zaměřuje pozornost na definování oblasti viktimologie, jejího vzniku, zakladatelů a jiných významných osobností tohoto vědního oboru a období největšího rozkvětu. Dále se zabývá historickým vývojem role oběti, která původně hrála klíčovou roli ve vyšetřování trestného činu a trestání pachatele. S rozvojem společnosti však oběť postupně ztratila svoji důležitost a její role byla omezena na poskytování svědectví. Druhá část se zaměřuje na definici oběti trestného činu, vysvětluje termín viktimnost a představuje některé z typologií obětí trestných činů. Současně detailněji popisuje specifické skupiny obětí, jako jsou děti, senioři a oběti domácího násilí a zvláštnosti, kterými se odlišují od běžných obětí. Dále analyzuje rozšířené mýty týkající se obětí. Třetí část popisuje primární, sekundární a terciární viktimizaci a reviktimizaci, nebo-li opakovanou viktimizaci. Zvláštní pozornost je věnována sekundární viktimizaci, včetně jejích zdrojů (orgány činné v trestním řízení, média a sociální okolí oběti), způsobů a potenciálních následků. Čtvrtá část se věnuje psychologickým dopadům trestného činu na oběti a faktorům, které mohou tyto dopady zesilovat nebo naopak zmírňovat. Kromě obecné reakce, jako je posttraumatická stresová porucha, se také dotýká několika specifických syndromů obětí, včetně syndromu týrané osoby, syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte (CAN) a trauma znásilnění („rape trauma“).